

Список використаних джерел

1. Бондар В.І., Золотоверх В.В. Історія олигофренопедагогіки. – К.: Знання, 2007. – 375 с.
2. Дульнев Г.М. Основы трудового обучения во вспомогательной школе. Психолого-педагогическое исследование. – М.: Педагогика, 1969. – 216 с.
3. Замский Х.С. История олигофренопедагогика. – М.: Просвещение, 1980. – 398 с.
4. Новик Ф.М Хрестоматия по истории олигофренопедагогика. Пособие для высших педагогических учебных заведений и вспомогательных школ. – М.: Учпедгиз, 1941.– 280 с.
5. Обучение и воспитание детей во вспомогательной школе / Под ред. В.В. Воронковой. – М.: Школа-Пресс, 1994. – 416 с.

This article describes the development of scientific views and practices regarding working education of mentally retarded students in secondary school (40 years of the twentieth century.)

Keywords: labor training, mentally retarded students, secondary school.

Отримано 9. 11.2012

УДК 376.433.016.821.161.2.

Н.П. Кравець

ЕВРИСТИЧНИЙ МЕТОД НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ У РОБОТІ З РОЗУМОВО ВІДСТАЛИМИ УЧНЯМИ

Застосування евристичного методу на уроках літературного читання забезпечує засвоєння розумово відсталими учнями змісту художніх творів та розуміння смислу зображених подій, явищ, причинно-наслідкових зв'язків, вчинків і характеру героїв.

Ключові слова: евристичний метод, розумово відсталі учні, літературне читання, урок.

Применение эвристического метода на уроках литературного чтения обеспечивает усвоение умственно отсталыми учениками содержания художественных произведений и понимание смысла изображенных событий, явлений, причинно-следственных связей, поступков и характера героев.

Ключевые слова: эвристический метод, умственно отсталые ученики, литературное чтение, урок.

Постановка проблеми. Період з 2003 по 2013 роки ООН оголошено десятиліттям грамотності. Мається на увазі не опанування уміннями з

читання і письма, а уміннями застосовувати здобуті знання для отримання інформації та належного використання її у власних потребах. Найсприятливішими для формування таких умінь у розумово відсталих учнів є уроки літературного читання, на яких школярі навчаються здобувати, аналізувати й застосовувати отриману інформацію.

У розумово відсталих мисленнєві операції аналізу, синтезу, узагальнення й абстрагування уповільнені, а художня Список використаних джерел як вид мистецтва, з творами якої учні працюють на уроках літературного читання, сприяє розвитку образного мислення, корекції уяви, емоційно-вольової сфери. Вникаючи у зміст прочитаного в процесі роботи над художнім твором, учні-читачі рефлексують, завдяки чому коригуються притаманні їм психічні порушення.

Процес декодування (розуміння) інформації учнями, знайомство з матеріалом, що сприймається, проникнення у його зміст, осмислення та розуміння смислу відбувається завдяки використанню педагогом різноманітних методів навчання – шляхів пізнання істини, що забезпечують способи керування розумовою діяльністю школярів.

На доцільність застосування методів навчання свого часу звернули увагу методисти минулого, зокрема і методисти з проблем навчання словесності, які ще у ХІХ столітті наполягали на необхідності застосування різноманітних методів навчання учнів словесності. Так В.Я. Стоюнін надавав перевагу аналітичній бесіді про прочитане; В.В. Водовозов основу в навчанні вбачав у самостійній роботі учнів з художнім твором та в переказі прочитаного. Вперше використав метод наочності на уроках словесності відомий російський методист В. П.Острогорський, який основним методом навчання вважав лекцію, вкладаючи в поняття “метод” різний зміст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дидактів ХХ століття, які займалися питаннями методів навчання, насамперед варто виділити І.Я. Лернера, М.М. Скаткіна, Ю.К. Бабанського та інших. Так І.Я. Лернер і М.М. Скаткін визначили наступні загальнодидактичні методи навчання: ілюстративний або інформаційно рецептивний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний, дослідницький [3, с. 115-127]. Український дидакт В.Ф. Паламарчук зосередила увагу на методах розвиткового навчання, зокрема на системі утворення методів. Системоутворюючими для кожного методу виділила перцептивний, логічний і когнітивний аспекти. У спеціальній педагогіці питання групування методів за джерелом здобуття знань та їхнє корекційне значення у навчанні й корекції порушень розумового розвитку детально розглянуті В.М. Синьовим. Автор охарактеризував словесні, наочні й практичні методи навчання з точки зору застосування їх з корекційною метою на уроках географії, історії, читання та звернув увагу на особливості вибору методів, зокрема на врахування розбіжності між сприйняттям інформації розумово відсталими учнями в наочному і вербальному планах, враховуючи особливості застосування ними знань у практичній діяльності. Проте жоден з методів не може бути універсальним. Застосування їх визначається метою й дидактичними цілями уроку, станом пізнавальних можливостей учнів, насамперед розвитком зони актуального і перспектив зони ближнього розвитку [6]. На корекційне значення методів навчання

звернув увагу Б.К. Тупоногов [7]. Використання окремих методів навчання на уроках літературного читання у допоміжній школі розглянуто в роботах М.Ф. Гнезділова, А.К. Аксьонової, Т.К. Ульянової та інших. Однак питання використання евристичного методу на уроках літературного читання у роботі з розумово відсталими учнями ще не стало предметом наукового дослідження, незважаючи на широке використання окремих прийомів методу у роботі з розумово відсталими школярами на уроках літературного читання.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей використання прийомів евристичного методу для формування читацької діяльності розумово відсталих учнів.

Виклад основного матеріалу. Відомий спеціаліст з методики навчання учнів літератури В.В. Голубков визначив метод як “такий спосіб навчання, який вживається систематично і має великий вплив на загальне спрямування педагогічної роботи” [1, с.69]. Методи допомагають зробити читання цілеспрямованим і застосовуються з метою сприймання художнього твору, осмислення й розуміння його смислу. М.І. Кудряшов, аналізуючи зв’язки методів навчання учнів літератури, виділив чотири групи методів та вказав особливість і доцільність їх поєднання: дослідницький, творчого читання, репродуктивний, евристичний, сутність якого “полягає в цілеспрямованому керівництві пізнавальною діяльністю учнів у процесі вивчення ними літературного твору, виявлення того чи іншого поняття з теорії літератури. За допомогою цього методу запитання або завдання учителя послідовно, логічно ведуть учнів до конкретних епізодів індуктивним чи дедуктивним шляхом” [2, с. 124]. Також автор визначив види діяльності школярів при застосуванні евристичного методу: робота над текстом художнього твору – аналіз епізоду або цілого твору, переказ як прийом аналізу, добір цитат, запитань, порівняльний аналіз творів різних мистецтв, написання твору на часткові чи узагальнюючі теми як результат своєї роботи над текстом твору. На думку методиста, “значна активізація навчальної діяльності учнів досягається постановкою запитань, завдань, які вимагають самостійних роздумів і відповідей учнів.” Водночас автор не заперечує, а доводить необхідність застосування і репродуктивного методу навчання, оскільки “необхідні і запитання відтворюючого характеру” [2, с. 127].

У розумово відсталих порушення мислення проявляються насамперед у недорозвитку його евристичного начала, тому їм недоступне розв’язання простих проблемних задач. Звідси увага до правильної організації читацької діяльності учнів, насамперед до використання різноманітних методів на уроках літературного читання, зокрема евристичного. Завдяки евристичному методу активізується навчальна діяльність, оскільки запитання і завдання вимагають самостійних роздумів і відповідей. Учні оволодівають різноманітними прийомами мислення: прийомами аналізу: виділення і осмислення матеріалу, що вивчається і стосується персонажу; прийомами порівняння: співставлення даного героя з іншими за подібністю і відмінністю; синтезу: вияв спільного смислу твору. Вказані мисленнєві операції здійснюються у єдиній системі, чим забезпечується формування умінь їх виконувати, оптимізація пізнавальної активності школярів, насамперед підвищення самостійності мислення. Розумова активність –

основа здійснення корекційного впливу на інтелектуальний розвиток розумово відсталих учнів.

Евристичний метод використовується і як елемент уроку. Так, працюючи у 7 класі, ми запропонували учням наступні завдання:

1. *Пригадайте ту частину оповідання П. Мирного “Морозенко”, у якій розповідається як Катря лише ранком знайшла у лісі замерзлого Пилипка. Уявіть і усно опишіть душевний стан героїні по дорозі до лісу.* 2. *Чому наприкінці поезії “Хто сказав, що наша мова груба?” поет Д.Білоус говорить: “Де ще в світі є така країна, як терпляча Україна-ненька, щоб і тих, хто їй завдав руїни, звала незлобливо – воріженьки?”* Поясніть доцільність чи недоцільність цього вислову. У 10 класі запитали учнів: - *Як ви розумієте назву повісті О.Довженка “Воля до життя”? Як герой повісті Андрій Коваленко проявив волю до життя?*

Відомо, що кожен метод складається з певних прийомів, завдяки яким він реалізується, але у них значно вужча сфера діяльності. Різноманітність методичних прийомів допомагає краще засвоїти навчальний матеріал, а завдяки доцільному чергуванню і поєднанню методичних прийомів реалізуються завдання уроку, зокрема коригуються притаманні розумово відсталим інтелектуальні порушення. Усі прийоми передбачають певні види діяльності учнів, оскільки опанування знаннями й уміннями можливе за умови виконання певних фізичних та розумових дій. З.Я. Рез пропонує наступні прийоми евристичного методу: 1- побудова логічно чіткої системи запитань (з аналізу тексту, історико-літературних запитань), що ведуть від одиничного до загального, завдяки чому розкриваються шляхи, методи здобуття знань; 2 – побудова системи завдань за текстом художнього твору, ілюстративним матеріалом для роботи всього класу або групи (індивідуально-диференційовані завдання); 3 – постановка проблеми учителем, проведення диспуту [4, с. 70]. З евристичного методу ми виділили ті прийоми, які доступні розумово відсталим школярам: проблемний виклад, виклад з логічним завершенням, бесіда евристичного спрямування, вирішення учнями пізнавальних задач, переказ з елементами аналізу тексту; аналіз епізоду, сцени, всього невеликого твору за запитаннями, завданнями учителя; складання плану як прийом аналізу композиції частини або цілого твору, аналіз образу героя, порівняльний аналіз героїв твору, епізодів, пейзажів; складання плану до розгорнутої відповіді, твору; постановка проблеми і її аналіз із залученням матеріалів з суміжних мистецтв

Різноманітність методичних прийомів допоможе краще засвоїти навчальний матеріал. Усі прийоми передбачають відповідні види діяльності учнів, оскільки опанування знаннями й уміннями можливе за умови виконання певних розумових та фізичних дій. Належне поєднання і чергування методичних прийомів допомагає реалізувати завдання уроку, зокрема скоригувати притаманні розумово відсталим учням інтелектуальні порушення. Створюються сприятливі можливості для корекції, упорядкування "внутрішньої психічної" діяльності школярів, розвитку зв'язного мовлення.

М.І. Кудряшов основним прийомом евристичного методу вважає евристичну бесіду і навчальний диспут у взаємодії. Бесіда готує матеріал

для диспуту, розпочинає його і допомагає формуванню операції аналізу. Тому по завершенню читання твору (метод творчого читання), закономірно застосовується бесіда, спрямована на поглиблене розуміння художнього тексту – один з прийомів евристичного методу. У розумово відсталих порушення мислення проявляються насамперед у недорозвитку його евристичного начала, насамперед їм недоступне виконання навіть простих проблемних завдань, а низький рівень розвитку пізнавальних інтересів, допитливості залишає байдужими до вирішення нових пізнавальних задач. Бесіда евристичного спрямування, в ході якої відбувається процес руху думки школярів від неповних і неточних знань до повних і достовірних знань, від явищ до сутності, від сутності менш глибокої до сутності більш глибокої є засобом збагачення знань, ефективним засобом розвитку мислення і мовлення, пізнавальної активності школярів. Завдяки їй відкриваються не лише нові знання, а усвідомлюються раніше набуті, оскільки значна частина набутого школярами матеріалу не засвоюється і фактично теж вимагає відкриття. Учні усвідомлюють сутність змісту тексту прочитаного твору, співвідносять його із заголовком, що допомагає зорієнтуватися у темі твору, зрозуміти його смисл. Так з метою розуміння учнями сутності події, що сталася у панському саду (учні читали уривок з повісті Марка Вовчка “Інститутка” – “У панському саду”) з ними провели бесіду евристичного спрямування, оскільки евристична бесіда у класичному вигляді недоступна розумово відсталим.

Зміст бесіди:

- Чому Прокопа віддали у солдати?
- Яка подія цьому сприяла?
- Що сталося у панському саду?
- Що свідчить про доброту, лагідність, щедрість бабусі?
- Чому бабуся у розмові з панею була дуже спокійна? Вона її боялася чи стала байдужою до всього?
- Чому бабуся просила Устю не перечити пані?
- В чому проявилася безкарність пані, жорстоке ставлення до кріпаків?
- Чому Прокіп розгнівався на пані?
- Як Прокіп зреагував на жорстокість пані?
- В чому проявилася зміна ставлення пана до кріпаків?
- Чим закінчилася сутичка у панському саду?
- Чому перемогла жорстока, скупа пані, а не чесні, добрі кріпаки?

Отже бесіда евристичного спрямування виступає як пошуковий діалог, завдяки якому учні спрямовуються на повторне прочитання художнього тексту, що забезпечує формування аналітико-синтетичних умінь, формування умінь зв'язного мовлення. Пошуковий діалог ефективний під час текстуального аналізу твору, закріплення матеріалу, коли розвивається діалогічне мовлення, стимулююча відтворююча уява, формуються уміння аргументовано доводити свої судження, усвідомлюється необхідність повторного читання тексту твору. Це підтверджують запитання до бесіди евристичного спрямування при роботі з оповіданням В.Короленка “Дети подземелья”: 1. *Что рассказал Тыбурций отцу Васи о сыне?* 2. *Как дружба Валека и Маруси с Васей скрасила их жизнь? Отразилось ли это на жизни*

Васи? З. Що послужило причиною для клятви Васи и Сони?

Важливим є прийом порівняння, за допомогою якого формується мисленнева операція синтезу. Завдяки цьому прийому учні вчатьсЯ добирати матеріал з художніх творів (цитати) до заданого питання, теми, проблеми. Наприклад, працюючи з оповіданням Марка Вовчка “Козачка”, учні знаходили в тексті цитати й порівнювали портрет Олесі до заміжжя з тим, як виглядала Олеся, ставши кріпачкою. Аналізуючи образ бабусі з даного оповідання, виконували наступне завдання: *Доведіть, що бабуся, незважаючи на тяжке життя, залишилася доброю, щирою, душевною людиною на відміну від пані, яка жила розкішно. Відповідь підтвердіть словами з тексту твору.* Добираючи цитати до заданих запитань, вчилися аргументовано доводити власні судження, усвідомлювали необхідність повторного читання тексту твору. Так, щоб зрозуміти причину трагедії, яка сталася з Пилипком - героєм оповідання П.Мирного “Морозенко”, учні добирали цитату до заданого запитання: *Доведіть, що Пилипко з матір'ю жили дуже бідно. Знайдіть про це у тексті й зачитайте.*

Зважаючи на функції ілюстративного матеріалу: пояснення, фіксації, конкретизації, запам'ятовування, інформації, розвитку і корекції, читаючи переказ “Як Кармалюк пана провчив”, школярі порівнювали зображення народного месника У. Кармалюка на картині художника В.М. Савіна “Кармалюк” та з чоловіком, зображеним на виконаному художником В.А. Тропініним портретом “Українець”. Аналізуючи поему Т.Г. Шевченка “Наймичка”, з метою розуміння сутності трагедії наймички Ганни, її безвихідного становища, пропонували школярам порівняти ілюстрацію до поеми, виконану художником В.І. Касіяном з картиною “Мати”, виконаною художником М.І. Івасюком. Прийом контрастного порівняння забезпечив розуміння сутності трагедії наймички Ганни й щасливого життя вільної людини.

Притаманні розумово відсталим порушення психічної діяльності: пам'яті, особливо довготривалої, мовлення, зокрема його сигніфікативної функції, сутність якої полягає у поєднанні слова з мисленневим образом предмета, образного мислення не дозволяють уявляти те, про що читають та відтворювати його на належному рівні. Певним чином скоригувати це допомагає прийом порівняння творів різних мистецтв, який було використано в процесі роботи з віршами Т.Шевченка “Мені тринадцятий минало...” і “Садок вишневий коло хати”. Щоб учні краще уявили зображене поетом, їм пропонували розглянути ілюстрації художника В.І. Касіяна до даних творів та порівняти зображене поетом і художником.

Як прийом аналізу композиції цілого твору використовували план. Зокрема при вивченні казки І.Франка “Осел і Лев” учні у класі колективно склали наступний план:

1. Тяжка праця осла у господаря.
2. Життя Осла у лісі.
3. Зустріч Осла з Левом і розмова з ним.
4. Хитрість Осла.
5. Недалекоглядність Лева.
6. Розмова Лева з Вовком.
7. Загибель Вовка.

8. *Перемога Осла.*

9. *Кого зобразив автор у образах тварин?*

Завдання: переказати казку за складеним планом.

З метою засвоєння змісту й розуміння сутності прочитаного твору вчили школярів складати план на прикладі оповідання Марка Вовчка “Козачка”. (школа з російською мовою навчання).

Зміст плану:

1. *Счастливая жизнь Олеси в родителей.*

2. *Смерть родителей.*

3. *Замужество за крепостным Иваном Золотаренко.*

4. *Отъезд и смерть мужа.*

5. *Издевательства панов над Олесей и ее детьми.*

6. *Разлука матери с сыновьями.*

7. *Тяжелая болезнь и смерть героини.*

Навчаючи школярів співставляти героїв за подібністю і відмінністю, використали комедію І.К. Карпенка-Карого “Сто тисяч.” Учням пропонували виконати наступні завдання: 1 – Використовуючи матеріал VI яви довести, що Калитка дуже жадібний. Як це позначається на його вчинках? 2 – В який спосіб прагне розбагатіти Калитка, а в який – Бонавентура? Хто з них чесний у своїх намірах? Щоб учні краще зрозуміли характер і вчинки героїв комедії, запропонували проаналізувати мовлення героїв та відповісти на запитання:

1 - Як мовлення Копача і Невідомого свідчить про його носіїв?

2 – Про що свідчить мовлення Герасима Калитки? Чому автор дав йому таке прізвище?

3 - Яких слів багато у мовленні кожного з героїв твору?

4 - Хто такий Бонавентура? Яким ви його уявляєте з огляду на вислови героя про самого себе? Чому він названий Копачем?

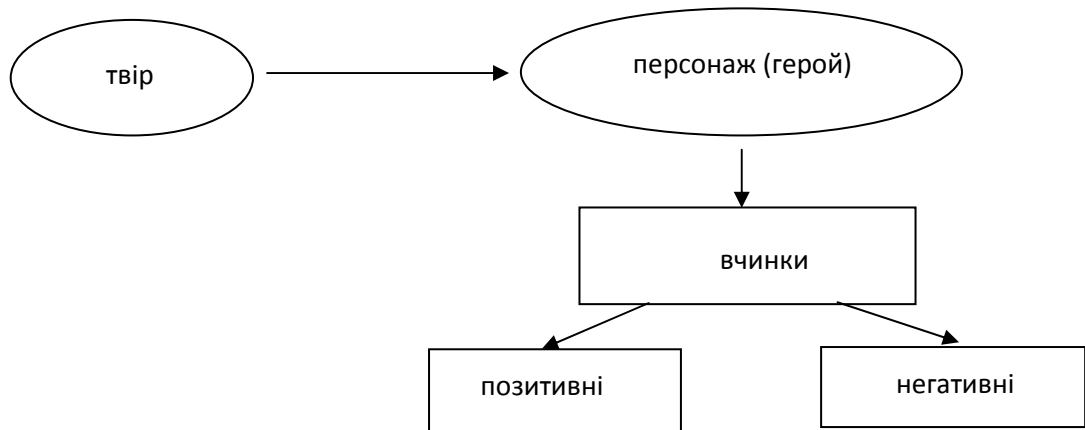
Відповідаючи на запитання, учні поступово підводилися до розуміння закладених у творі проблем. “Завдання учителя полягає в тому, щоб допомогти учням виявити ці проблеми, знайти шляхи їх вирішення у художньому творі, вчити аналізувати твір, розуміти його єдність у різноманітності компонентів, вчити роздумувати, оформляти свої думки у зв’язному послідовному доказовому усному й писемному мовленні” [4, с. 69].

Цікава, інтригуюча проблема активізує пізнавальну діяльність. В процесі вивчення життєвого і творчого шляху Т. Шевченка визначали різнобічність його мистецької обдарованості, аналізуючи його творчість як поета і художника, запропонували учням прочитати статтю з підручника “Шевченко-художник” і демонструючи репродукції виконаних Шевченком картин та поставили ряд проблемних запитань: 1. Чому в дитинстві Тарас не вчився малювати? 2. Які почуття пережив хлопчик у панському будинку? Така робота забезпечувала переконання учнів у точності чи помилковості власних суджень.

Отже читацька діяльність школярів, спрямована на індивідуальне сприймання художніх творів, полягає у з’ясуванні значення незрозумілих слів, аналізі твору чи окремих епізодів, складанні плану прочитаного твору: цитатного, сюжетного; у списуванні цитат, виконанні творчих робіт, засвоєнні доступних літературознавчих понять тощо. Самостійно, без

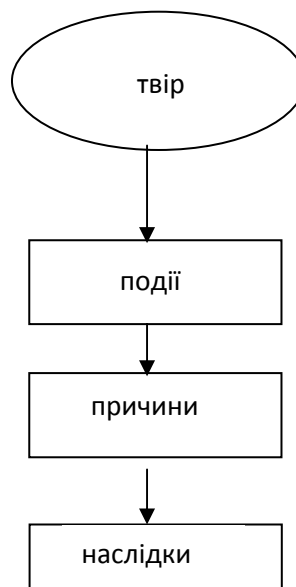
належної допомоги розумово відсталі школярі сприйняти й зрозуміти художні твори не можуть, оскільки не володіють на достатньому рівні прийомами шкільного аналізу художнього твору. Проаналізувати художній твір, активізувати мисленнєву й мовленнєву діяльність школярів допомагають схеми-моделі. Так, навчившись визначати персонаж чи героя твору, учні самостійно не вміють аналізувати їхні вчинки, некритично ставляться до певних проявів поведінки, здебільшого трактуючи негативні вчинки як позитивні. Використання схеми-моделі №1 активізує мисленнєву діяльність школярів, допоможе критично віднестися до вчинків персонажів чи героїв твору.

Схема-модель № 1

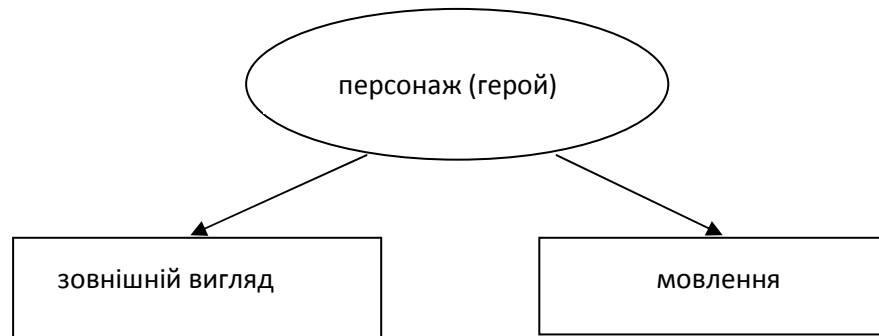
Нерозуміння причини сутності зображених у творі подій є однією з властивостей мисленнєвої діяльності розумово відсталих. Розуміння сутності зображених у творі причинно-наслідкових зв'язків допомагає одночасне використання схеми-моделі №2.

Схема-модель № 2

Працюючи з художніми творами, школярі зустрічаються з образними висловлюваннями, смисл яких не розуміють. Схема-модель №3 та пояснення значення незрозумілих висловів допомагає зрозуміти їхню сутність.

Вибір методів навчання розумово відсталих учнів на уроках літературного читання залежить від об'єктивних та суб'єктивних факторів. Насамперед від врахування вікових і типологічних особливостей учнів класу, реальних можливостей кожного школяра, характеру навчального матеріалу, дидактичної мети і завдань уроку, його типу, майстерності учителя. Зокрема увага звертається на особливості взаємодії учителя з учнями, на джерело знань – працюють з епічним чи ліричним твором. Враховуються й зовнішні умови: забезпечення ТЗН, наявність навчально-методичної літератури, інших видів мистецтва, які можна використати завдяки опорі на обраний метод.

Проте використанням одного методу на уроці літературного читання не обходиться. Доцільне поєднання різних методів забезпечує ефективність роботи учителя й пізнавальної діяльності школярів, які активно включаються у процес пізнання, але учитель керує й коригує їхню діяльність. Методи допомагають зробити читання цілеспрямованим, а читацька діяльність, за якої використовуються різноманітні методи, позитивно впливає на кожного учня, збагачує його новими знаннями й уміннями, коригуючи психофізичний стан.

Оскільки один евристичний метод навчання на уроках не використовували, то поєднували декілька, але з провідною роллю евристичного з огляду на те, що кожен метод складається з певних прийомів – складових методу.

Висновки. Отже, застосування на уроках літературного читання евристичного методу оптимізує засвоєння змісту художніх творів та розуміння їхнього смислу, сприятиме корекції недоліків читацької діяльності розумово відсталих школярів та вихованню активних читачів.

Список використаних джерел

1. Голубков В.В. Методика преподавания литературы. – М.: Государственное учебно-педагогическое издательство Министерства просвещения РСФСР, 1962. – 464 с.
2. Кудряшев Н.И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1981. – 190 с.
3. Лернер И.Я., Скоткин М.Н. О методах обучения // Советская педагогика. – 1965. – № 3. – С. 115-127.
4. Методика преподавания литературы: пособие для студентов пед.

институтів по спеціальності №2101 “Русский язык и литература” / под ред. З.Я. Рез. – М.: Просвещение, 1977. – 384 с.

5. Синьов В.М. Методичні рекомендації до використання методів навчання і корекції у допоміжній школі. – К.: РУМК спец. шкіл МО УРСР, 1976. – 66 с.
6. Сорокина Н.К. Особенности понимания литературного текста учащимися вспомогательной школы на этапе синтетического чтения. Вопросы обучения и воспитания умственно отсталых детей: сб. научн. трудов / Отв. ред. М.Н. Перова. – М.: МГПИ им. В.И. Ленина, 1980. – 104 с. – С.17-25.
7. Тупоногов Б.К. Коррекционная направленность методов обучения детей с нарушением развития // Дефектология. – 2001. – №3. – С. 15-18.

The paper illustrated the use of heuristic method in class readings to correct disorders of psychological development of mentally retarded students and master their meaning read works of fiction.

Keywords: heuristic method, mentally retarded students, literary reading lesson.

Отримано 06.11.2012 р.

УДК 376.42: 37

В.Е. Левицький

ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ СТАРШИХ КЛАСІВ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТОМ

Стаття містить результати теоретико-експериментального вивчення особливостей та шляхів проведення профорієнтаційної роботи з дітьми з порушенням інтелектом.

Ключові слова: діти з порушенням інтелектом, професійна орієнтація, корекційна робота.

Професійна орієнтація – це науково обґрунтована система соціально-економічних, психологічних і медичних заходів, спрямованих на надання допомоги молоді у професійному самовизначенні у відповідності з бажаннями, нахилами, здібностями і з врахуванням потреб у спеціалістах на ринку праці [4].

Аналіз літературних джерел та педагогічної практики свідчить, що часто профорієнтаційну роботу у спеціальних школах зводять до професійної інформації і це знижує ефективність всієї системи виховання учнів.